

Hoe staat het met de demokratisering op het Instituut voor Geschiedenis?

Om deze vraag te beantwoorden zullen we het beste kijken hoe het bestuur van het instituut is opgezet en hoe dat werkt. Het instituut wordt bestuurd door een aantal raden, die allen volgens het bestuursreglement van het instituut, dat vorig kalenderjaar aangenomen is, functioneren. Deze raden hebben weer een aantal kommissies die hen over bepaalde zaken advies geven. Volgens het bestuursreglement bestaan de volgende raden:

- 1) Afdelingsraad (A.R.)
- 2) Instituutsraad (I.R.)
- 3) Docentenraad (D.R.)
- 4) "Algemene Vergadering" (A.V.)

die de volgende samenstelling hebben:

1) A.R.: deze raad tel t achttien zetels, waarvan er dertie geledingsgewijs bepaald zijn en vijf vrij zijn. Dat leidt tot zes vaste zetels voor het wetenschappelijk corps (W.C.) (door het W.C. gekozen), zes vaste zetels voor de studenten (door de studenten gekozen), één vaste zetel voor een lid van het technisch administratief personeel (T.A.P.) (door het T.A.P. zelf gekozen) en vijf vrije zetels die door een ieder bezet kunnen worden en waarover iedereen n stemt.

De zetelverdeling is momenteel als volgt: de docenten bezetten acht zetels (ze bezetten dus twee vrije zetels). De verdeling van de zes vaste zetels is sectiegewijs gegaan, zo zit mevrouw Oudenaarden voor de sectie Oude Geschiedenis in de raad; prof. Jongkees en mevr. Mulder-Bakker (H'71; vrije zetel) voor de sectie Middeleeuwse Geschiedenis; prof. Waterbolk voor de sectie Nieuwe Geschiedenis; dhr. Taal voor de sectie Nieuwste Geschiedenis; prof. Lipschits en dhr. Baljé voor Contemporaine Geschiedenis; dhr. Kooy voor Sociaal-Economische Geschiedenis. Prof. Lipschits is ook via de vrije lijst gekozen.

Dan zitten er negen studenten in de raad; acht leden van de A.A. (Actiegroep Activering) en één lid van de groep H'71 (Historici'71); t.w.: Hans Boer, Arend Boekhoudt, Jos Tonnaer, Nita Tromp, Henk van Veen, Clara Venema, Herma Verbaan, Jaap Wielinga (A.A.) en G6 Prince (H'71). De taper heeft dit jaar nog niet meegedraaid.

2) I.R.: bestaat uit vier leden; twee studenten, t.w. Henk Scholten en Sierd van Rahden (A.A.); twee leden van het W.C., t.w. een sekrataris, dhr. Baljé, en de hoogleraar-beheerder die voorzitter is, prof. Lipschits.

3) D.R.: bestaat uit alle leden van het instituut die met het geven van onderwijs belast zijn.

4) A.V.: bestaat uit alle leden van de afdeling.

De raden hebben de volgende bevoegdheden:

De A.R. beslist over alle zaken die besproken worden. Hij beslist nooit over de studieprestaties en het individuele wetenschappelijk onderzoek. Hij komt (minimaal) eenmaal per maand bijeen. De vergaderingen zijn openbaar en iedereen kan er een inbreng hebben, de niet-leden kunnen alleen niet stemmen, noch stemming aanvragen. De A.R. is het hoogste beslissende orgaan in de afdeling. I.R.: fungeert als het dagelijks bestuur (D.B.) van het instituut en is verantwoording schuldig aan de A.R. Ook hier zijn de vergaderingen die eens per week (maandag 12.30) gehouden worden openbaar en kan iedereen meepraten, maar niet meestemmen.

D.R.: moet het studieprogramma dat door de A.R. goedgekeurd is uitvoeren (ze mag dus zelf geen studieprogramma gaan invoeren zonder sanktionering van de

A.R.) en beoordeelt de studiestatistiek. Deze raad komt in principe een keer per maand bijeen en is openbaar, tenzij er persoonlijke aangelegenheden of studiestatistiek besproken worden.

A.V.: wordt door de A.R. bijeengeroepen, als er een reglementswijziging aan de orde is, wanneer er voor een belangrijke kwestie een opiniepeiling nodig is of wanneer 10% van de afdeling dit wenst. Als de A.R. een fundamentele reglementswijziging heeft aangenomen moet de A.V. (met een opkomst van ten minste 15%) van de afdeling deze beslissing bekrachtigen.

Dan zijn er nog de volgende commissies:

1) Studietoelichting

2) Commissie studiebegeleiding

De studietoelichting bestaat uit minstens drie studenten en minstens drie leden van het W.C. Momenteel zijn dat: Piet Hieltsjes, Wim Jonkman en Gé Prince, die i.v.m. zijn functie van sekretaris van de A.R. aftreed, en waarvoor waarschijnlijk Henk van Veen in de plaats zal komen. Voor het W.C. zijn dat prof. Waterbolk, dhr. Naarden en dhr. Kooy.

Deze commissie evalueert het bestaande studieprogramma en ontwerpt een nieuw studieprogramma als dat nodig is. Dit jaar zal ze zich o.a. bezig houden met een alternatief Posthumusprogramma, opdat wij kunnen behouden wat er is. (niet dat het oude goed is, maar ja.)

De kommissie Studiebegeleiding wordt benoemd op voordracht van de D.R. en bestaat uit minstens drie leden, waarvan minstens één student en één lid van het W.C. De leden zijn momenteel: dhr. Buist, dhr. Postma (W.C.) en Hans Krol (student). Deze commissie houdt zich bezig met coördinatie van, de voorlichting over, en de problemen die samenhangen met het studieprogramma.

Je kunt je als je dit gedeelte doorgeworsteld hebt afvragen: waarom gaan die mensen in de raden zitten? Een heel eenvoudig antwoord lijkt dan: omdat ze zich geroepen voelen het instituut goed te besturen, in die zin dat de besluiten overeenkomen met de wensen van de gehele instituutspopulatie en dat de besluiten de "goede gang van zaken" op het instituut niet verstoren edoch eerder zouden moeten bevorderen. Maar is dat altijd zo? Misschien wel, maar dan is het toch wat vreemd dat de docenten die voor een bepaalde sectie zitting hebben, meestal niet de belangen van het hele instituut behartigen, maar slechts die van hun sectie. Is het niet zo dat je, jammer genoeg, buiten de raad vaak een kreet van een docent verneemt als: "Ach, daar hoef ik niets van te weten want dat is niet van betrekking op mijn sectie"? Niet dat de docenten het instituutbelang niet voorop zouden stellen, dat doen ze wel, alleen beperken ze het algemeen belang, jammer genoeg, te vaak tot hun eigen sectie, hetgeen dan soms tot eigenaardige "touwtrak" situaties kan leiden, die de besluitvorming niet bevorderen.

En de studenten in de raad, wat doen die dan? zul je je afvragen. Dan zul je ervan uit moeten gaan dat er twee "studentenpartijen" bestaan: de A.A., die al lang (± 3 jaar) bestaat en H'71 die in 1971 is opgericht als "tegenhanger" van de A.A. De A.A. heeft altijd (niet altijd even nadrukkelijk jammer genoeg) gestreefd naar democratisering vanaf en door de gehele basis, daarom schreef ze altijd voorvergaderingen uit waar iedereen mee kan praten over de besluitvorming in de raad. Daarom heeft ze afgelopen jaar een aantal onofficiële A.V.'s bijeengeroepen (over de f1000,- wet, boycot, de studentenstop, de Wet Universiteits Bestuurshervorming (W.U.B.) en Posthumus), A.V.'s die afgelopen jaar door de meeste A.A. leden van de raad als moreel bindend werden beschouwd en die voortaan bindend voor de gehele A.A. fractie zullen moeten zijn. De A.A. zal er dan ook dit jaar naar streven de gehele instituutbevolking te vertegenwoordigen door in het hele gebouw heel duidelijk aan te kondigen wanneer er vergaderingen zijn, vergaderingen waar iedereen van harte welkom is

(dus ook U!) en waar iedereen evenveel recht van spreken en stemmen heeft (wederom, ook U!). Het afgelopen jaar is het streven van de A.A. door de slechte communicatie en de laksheid van de A.A. ers knap verwaterd, het is echter duidelijk, dat dit komend jaar anders zal worden, want de A.A. blijft ondanks de dreiging van de W.U.B. streven naar een zo breed mogelijke democratie. De andere "partij" H'71 is voor mij nogal een onduidelijke "groepering", weliswaar kwamen zij tijdens de verkiezingen met een aardig verkiezingsprogramma, waarin o.a. stond dat ze voorvergaderingen zouden uitschrijven, edoch hoe ik ook spiedend door het instituut rondwaarde, ik heb geen enkele aankondiging of realisatie van dit punt gezien. Noch heeft mijn spiedend oog één luttel stenciltje, waarin ze de instituutspopulatie op de hoogte brachten van het wel en wee der bestuurlijke problemen, kinnen ontdekken. Jammer, want ook de A.A. is het afgelopen jaar op dit terrein nogal tekort geschoten. H'71 zit volgens mij meer à titre personnelle dan als vertegenwoordigers in de raad.

Laten we hopen dat de komende raad zich meer zal inzetten voor een bestuur dat de wensen van de instituutspopulatie zal verwezenlijken. Dan is natuurlijk een eerste vereiste dat de mensen op het instituut, dus ook jij, U, meer belangstelling gaan tonen voor deze zaken en je hiervoor ook gaat inzetten. De schuld ligt niet alleen bij de "aktieve" mensen, die vaak door een muur van onverschilligheid heen moeten breken om enige belangstelling te wekken, maar vooral ook bij jullie die deze muur optrekken.

Maar met het instituut alleen ben je re nog niet, het instituut is een onderdeel van de faculteit der letteren, die een faculteitsraad kent (soort A.R.) waarin zeven leden van het Instituut voor Geschiedenis zitting hebben, t.w. dr. Naarden, prof. Kossman en Hans Krol, die beiden eveneens zitting hebben in Dagelijks Bestuur van de faculteit, en Hans Boer, Piet Hieltjes, Piet Sierdsma en Herma Verbaan (studenten).

De Faculteitsraad is (nog) democratisch opgezet, de verhouding is één derde W.C., één derde studenten één derde vrij, zodat de studenten of de docenten twee derde van de zetels kunnen bezetten.

Maar zoals al bekend is heeft het D.B. (Dagelijks Bestuur) van de Universiteit (vnl. Watell en Terborch) bedisseld dat de faculteitsraden evenals de Universiteitsraad W.U.B. raden moeten worden. Dat houdt dus in dat ze de zo moeizaam tot stand gekomen democratische structuren, die niet alleen bij letteren maar ook elders zo goed draaien, willen terug "duwen" naar een heel wat minder democratische vorm. Want een W.U.B. raad bestaat voor minimaal 50% uit docenten, dan moeten de tappers ook nog zetels hebben en de studenten kunnen de rest dan bezetten. Wel dient er natuurlijk geleidingsgewijs gestond te worden, want een hoogleraar blijft een hoogleraar nietwaar.

Maar die 50% is nog niet alles, want de voorzitter van het Dagelijks Bestuur van de faculteit wordt voor minimaal 3 jaar gekozen ("nu 1 jaar"), de voorzitter moet een hoogleraar of een lector zijn en is eveneens voorzitter van de faculteitsraad, bovendien heeft deze hoogleraar of lector zitting in het College van Dekanen. Gedurende deze drie jaren is de voorzitter niet af te zetten. (zelfs de Romeinen wisten al hoe hachelijk dit kon wezen, want zij zorgden ervoor dat een belangrijke functionaris niet langer dan één jaar een belangrijke functie mocht bekleden.)

Wat kun je nu tegen zo'n W.U.B. doen? Er is een artikel (art. 55) in de wet die het mogelijk maakt te experimenteren, je mag dat artikel aanvragen als de raad als W.U.B. raad erkend is, en dat is het geval met de letterenfakulteitsraad; deze is pas geleden erkend als W.U.B. raad, nu kan ze dus een beroep gaan doen op artikel 55, wat ook zeker zal gebeuren.

Het instituut was zoals gezegd een onderdeel van de faculteit der letteren,